

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-12/24**, rješavajući zahtjeve **Denisa Zvizdića, prvog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i četiri delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 61. st. (1), (2) i (3) i člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Seada Palavrić, predsjednica

Valerija Galić, potpredsjednica

Angelika Nußberger, potpredsjednica

Mirsad Ćeman, sudija

Helen Keller, sutkinja

Ledi Bianku, sudija

Marin Vukoja, sudija

na sjednici održanoj 19. septembra 2024. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevima **Denisa Zvizdića, prvog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i četiri delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine** za ocjenu ustavnosti Izbornog zakona Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 61/24),

utvrđuje se da Izborni zakon Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 61/24) nije u skladu sa čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa članom 61. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Izborni zakon Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 61/24) stavlja se van snage u cijelosti i prestaje da važi od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“ („Službeni glasnik RS“ broj 61/24).

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-12/24 od 24. jula 2024. godine.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Denis Zvizdić, prvi zamjenik predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac Zvizdić), podnio je 17. jula 2024. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti Izbornog zakona Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 61/24; u daljnjem tekstu: Izborni zakon RS). Navedeni zahtjev je registriran pod brojem U-12/24.
2. Podnosilac Zvizdić je, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, podnio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud privremeno stavio van pravne snage Izborni zakon RS do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.
3. Šefik Džaferović, Dženan Đonlagić, Džemal Smajić i Safet Softić, četiri delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosioci delegati), podnijeli su 30. jula 2024. godine zahtjev za ocjenu ustavnosti odredbi čl. 9. i 13, člana 29. st. (1), (4), (6) – (8), (11) – (15), (17), (19) i (20), člana 50. stav (2), člana 51. stav (1), člana 64. stav (1), člana 101. stav (1), člana 102. stav (4), člana 105. stav (1), člana 117. stav (1), člana 121. stav (1) i člana 241. Izbornog zakona RS. Navedeni zahtjev je registriran pod brojem U-15/24.
4. Podnosioci delegati su, na osnovu člana 64. Pravila Ustavnog suda, podnijeli i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud privremeno stavio van pravne snage osporene odredbe Izbornog zakona RS do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

5. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj U-12/24 od 24. jula 2024. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) usvojio zahtjev podnosioca Zvizdića i Izborni zakon RS privremeno stavio van pravne snage do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.
6. Ustavni sud je, u skladu sa članom 32. stav (1) Pravila Ustavnog suda, donio odluku o spajanju predmeta br. U-12/24 i U-15/24 te je odlučio da će u tim predmetima voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku pod brojem U-12/24.
7. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Narodne skupštine Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština) zatraženo je 23. jula i 1. augusta 2024. godine da dostavi odgovore na zahtjeve u roku od 30 dana od prijema dopisa. Također, na osnovu člana 34. Pravila Ustavnog suda, od Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: CIK) zatraženo je 22. jula i 1. augusta 2024. godine izjašnjenje na zahtjeve za ocjenu ustavnosti u kontekstu nadležnosti CIK-a.

8. Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor na zahtjev. CIK je 5. augusta 2024. godine dostavio izjašnjenje na zahtjeve.

III. Zahtjev

Relevantne činjenice

9. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština), „[u] skladu sa članom II 1, članom IV 1, 2. i 4.a) i članom V 1.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članom V Aneksa 3 (Sporazum o izborima) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, s ciljem promoviranja slobodnih, fer i demokratskih izbora kojima se osigurava ostvarivanje demokratskih ciljeva [...]“, u augustu 2001. godine usvojila je Izborni zakon Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH), koji je naknadno mijenjan i dopunjavan. Na osnovu člana 2.21 Izbornog zakona BiH, CIK je donio Odluku o utvrđivanju nadležnosti izborne komisije entiteta (u daljnjem tekstu: Odluka).

10. Nakon donošenja Izbornog zakona BiH i Odluke u entitetima su, s ciljem harmonizacije izbornog legislativnog okvira, te radi potrebe da svi zakoni slijede osnovna načela i standarde utvrđene Izbornim zakonom BiH, doneseni Izborni zakon RS („Službeni glasnik RS” br. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05, 24/12, 94/12 – odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, 109/12, 45/18 i 18/20), Zakon o osnivanju organa za provođenje izbora u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 26/02) i Izborni zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BDBiH“ br. 17/08 i 43/08).

11. Ustavni sud je Odlukom o dopustivosti i meritumu broj U-4/12 od 26. maja 2012. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) djelimično usvojio zahtjev za ocjenu ustavnosti i utvrdio da odredbe člana 4. stav 1. tačka 1. i člana 6. st. 1. i 3. Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 24/12) nisu u skladu sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, Ustavni sud je zaključio da se tim odredbama krši ustavno načelo prema kojem su entiteti i druge administrativne jedinice u Bosni i Hercegovini dužni da se pridržavaju, između ostalog, i „odluka institucija Bosne i Hercegovine“. Ustavni sud je utvrdio da su navedene odredbe protivne načelima iz odgovarajućih odredbi Izbornog zakona BiH, čime se krši i načelo vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. S druge strane, Ustavni sud je zaključio da su odredbe člana 3. st. 2. i 4. i člana 11. Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 24/12) u skladu sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine jer sadržaj tih odredbi slijedi opća načela utvrđena Izbornim zakonom BiH kao „odlukom institucija Bosne i Hercegovine“, čime se ne dovodi u pitanje poštovanje načela vladavine prava.

12. Narodna skupština Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština), na sjednici održanoj 19. aprila 2024. godine, donijela je Izborni zakon RS. Nakon okončane procedure za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, osporeni zakon je proglašen Ukazom o proglašenju Izbornog zakona RS („Službeni glasnik RS“ broj 61/24 od 9. jula 2024. godine) te je stupio na snagu 17. jula 2024. godine.

Navodi iz zahtjeva

1. Navodi podnosioca Zvizdića

13. Podnosilac Zvizdić smatra da je Izborni zakon RS suprotan odredbama čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

a) Navodi o neusaglašenosti Izbornog zakona RS sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine

14. Argumentirajući navode o kršenju načela vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, podnosilac Zvizdić je naveo da je Narodna skupština dužna da poštuje hijerarhiju pravnih akata i da nema ustavna ovlaštenja da usvaja zakone ili bilo koje druge propise koji su u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine i državnim zakonima, niti da preuzima nadležnosti koje pripadaju državnim institucijama. U vezi s tim, podnosilac Zvizdić je naveo da su osporenim zakonom regulirana pitanja kao što su „[...] rad organa za sprovođenje izbora, birački spiskovi, ovjera i kandidiranje za izbore, sprovođenje izbora, zaštita izbornog prava, pravila ponašanja u izornoj kampanji, izbor predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, izbor delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, ponovljeni, odgođeni i prijevremeni izbori, finansiranje izborne kampanje, mediji u izornoj kampanji i izborni promatrači“. Podnosilac Zvizdić ukazuje da ta pitanja nisu sporna ukoliko se reguliraju tako da razrađuju određene odredbe Izbornog zakona BiH. Međutim, on ističe da su Izbornim zakonom BiH već regulirana sva ta pitanja i da osporeni zakon većinu tih pitanja regulira na očigledno drugačiji način, odnosno da su odredbe Izbornog zakona RS u koliziji s Izbornim zakonom BiH.

15. Podnosilac Zvizdić napominje da takva situacija nije bila s ranije važećim Izbornim zakonom RS koji je, prema svom obimu i sadržaju, bio dosta manji i njime su bila regulirana samo određena pitanja „[...] kao što su organi za sprovođenje izbora, predizborne aktivnosti političkih stranaka i nezavisnih kandidata i finansiranje izborne kampanje, višečlane izborne jedinice i izbor narodnih poslanika, izbor lokalnih i gradskih organa i izbor za savjete mjesnih zajednica“. Također ukazuje da je o izmjenama i dopunama tog zakona odlučivao Ustavni sud BiH u predmetu broj U-4/12 (*op. cit.*) i da je stavio van snage određene odredbe kojima su proširene nadležnosti Izborne komisije Republike

Srpske kojima su preuzete određene nadležnosti CIK-a. Prema mišljenju podnosioca Zvizdića, u konkretnom slučaju je identična situacija jer su proširene nadležnosti Republičke izborne komisije. Međutim, podnosilac Zvizdić smatra da u tom predmetu cjelokupan Izborni zakon RS nije usklađen s Ustavom BiH i Izbornim zakonom BiH s aspekta načela vladavine prava jer preširoko zadire u državne nadležnosti i regulira pitanja koja nisu u nadležnosti Narodne skupštine. Podnosilac Zvizdić navodi da na to ukazuje i činjenica da Izborni zakon RS sadrži čak 245 članova, dok je raniji koji je prestao da važi sadržavao samo 68 članova. Podnosilac Zvizdić naročito ukazuje da se *ratio* donošenja osporenog zakona najbolje vidi u izjavama političkih predstavnika iz entiteta RS, odnosno predsjednika RS, iz kojih proizlazi da je cilj „razvlastiti Centralnu izbornu komisiju na području Republike Srpske“ i da se naredni opći izbori u BiH organiziraju isključivo prema Izbornom zakonu RS, što je direktno kršenje načela vladavine prava i teritorijalnog integriteta i suvereniteta države.

16. Osim navedenog, podnosilac Zvizdić je ukazao na to da je osporeni Izborni zakon RS u suprotnosti i s jednim od 14 prioriteta iz Mišljenja Evropske komisije, i to prioritetom 1, koji glasi: „Osigurati da se izbori provode u skladu s evropskim standardima tako što će se provesti relevantne preporuke OSCE-a/ODIHR-a i Venecijanske komisije, osigurati transparentnost finansiranja političkih stranaka i održati lokalne izbore u Mostaru“. Zatim je naveo da je nakon usvajanja spornog zakona reagirao OSCE koji je u saopćenju za javnost naveo: „Uspostava paralelnih struktura koje podrivaju ukupnu sigurnost i stabilnost zemlje je protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine. Entiteti u BiH nisu od završetka rata 1995. godine nikada imali nadležnost nad provođenjem izbora u zemlji [...]“. Osim toga, podnosilac Zvizdić smatra da je Izborni zakon RS suprotan Kodeksu dobrog vladanja u izbornim pitanjima koji je usvojila Venecijanska komisija, te da je i „[...] s aspekta usklađenosti s *acquis*-em Evropske unije, jasno i nedvosmisleno [...] da Evropska unija traži jaku Centralnu izbornu komisiju BiH, kvalitetan državni izborni zakon, jake izborne komisije i transparentnost u finansiranju političkih partija i kampanja, a posebno u pogledu uloge medija“.

b) Navodi o neusaglašenosti Izbornog zakona RS sa članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine

17. U vezi s navodima o neusaglašenosti Izbornog zakona RS sa članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, podnosilac Zvizdić smatra da je Izborni zakon RS neustavan jer je „u potpunosti u koliziji s Izbornim zakonom BiH kao odlukom institucija Bosne i Hercegovine“ i odnosi se na pitanja koja su nedvosmisleno definirana Izbornim zakonom BiH.

18. Naime, podnosilac Zvizdić smatra da se odredbama Izbornog zakona RS „ponovo pokušava oduzeti nadležnost državnoj instituciji“. Prema njegovoj ocjeni, naročito je sporan sadržaj člana 29.

Izbornog zakona RS kojim su ustanovljene nadležnosti Republičke izborne komisije. U vezi s tim je istakao da su u Poglavlju 2, u članu 2.9 Izbornog zakona BiH, jasno i imperativno propisane nadležnosti CIK-a, a između ostalih to su upravo nadležnosti koje su članom 29. Izbornog zakona RS „prenesene“ na Republičku izbornu komisiju. Pri tome naglašava da iz člana 2.9 tačka 4. i člana 3.8 stav 5. Izbornog zakona BiH proizlazi da je CIK jedini nadležan da uređuje sva pitanja u vezi sa Centrom za birački spisak. Također, CIK je donio Pravilnik o vođenju Centralnog biračkog spiska („Službeni glasnik BiH“ broj 37/10) kojim nije predviđena bilo kakva uloga entitetskih izbornih komisija u tom procesu. Međutim, kako navodi, u članu 29. Izbornog zakona RS propisano je „da je [Republička izborna komisija] odgovorna za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Biračkog spiska za teritoriju Republike Srpske“. S obzirom na to, podnosilac Zvizdić smatra da se „[i]zdvajanjem Biračkog spiska za Republiku Srpsku od Centralnog biračkog spiska koji se vodi za čitavu teritoriju Bosne i Hercegovine pokušava [...] stvoriti paralelni sistem i na taj način ugroziti suverenitet i teritorijalni integritet države i državnih institucija [...]“. Osim toga, podnosilac Zvizdić je naveo da je nesporno da Izborni zakon BiH predviđa mogućnost formiranja entitetskih izbornih komisija, ali da je u članu 2.21 Izbornog zakona BiH propisano da se „[i]zborne komisije entiteta formiraju [...] prema zakonu entiteta, a u skladu sa ovim zakonom. Njihovu nadležnost utvrđuje Centralna izborna komisija BiH u skladu s ovim zakonom. Način izbora i sastav svih drugih izbornih komisija utvrđuje se zakonom entiteta, a u skladu s odredbama ovog zakona“. U vezi s tim, naglašava da je Ustavni sud BiH u Odluci broj U-4/12 zauzeo stav da je Izborni zakon BiH osnovni zakon kojim se utvrđuju, kako je već rečeno, ne samo izbori za državne organe vlasti već i načela na kojima moraju biti zasnovani i zborni zakoni i propisi na ostalim nivoima vlasti.

19. Podnosilac Zvizdić je dalje naveo da se Izbornim zakonom RS CIK kao jedina nadležna institucija za provođenje izbora u Bosni i Hercegovini u potpunosti isključuje iz izbornog procesa za nivo entiteta RS i za lokalne izbore u RS. U vezi s tim, podnosilac Zvizdić ukazuje da je u čl. 18. i 19. Izbornog zakona RS propisan način raspisivanja i vrijeme održavanja izbora u Republici Srpskoj, te da je propisano da Republička izborna komisija raspisuje izbore u Republici Srpskoj i da uputom utvrđuje sadržaj prijave za ovjeru za učešće na izborima. Te odredbe su, kako je navedeno, u potpunosti u koliziji sa čl. 1.13 i 1.14 Izbornog zakona BiH jer se njima propisuje potpuno preuzimanje nadležnosti CIK-a u pogledu raspisivanja i provođenja izbora. U tom pogledu, podnosilac zahtjeva navodi da „[...] entiteti u Bosni i Hercegovini nikada niti jednim propisom nisu dobili nadležnost za provođenje izbora u BiH, pa ih nisu ni mogli provoditi u praksi [...]“. Zbog toga navodi da su te odredbe Izbornog zakona RS „eklatantan“ primjer povrede člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

20. Također, podnosilac Zvizdić je naveo da je sadržaj člana 243. Izbornog zakona RS ključni razlog zbog kojeg je podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti cijelog zakona. Smatra da je evidentno da se tim članom „isključuje“ primjena Izbornog zakona BiH na području RS, što je u potpunosti u suprotnosti sa čl. I/2. i III/3.b) Ustava BiH. Osim toga, naglašava da se tim zakonom propisuje i postupak izbora i imenovanja delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine, što je već propisano članom 9.12 Izbornog zakona BiH. Zbog toga smatra da uspostavljanje ili zaduživanje bilo kojeg drugog tijela osim CIK-a za organiziranje i provođenje izbora predstavlja stvaranje paralelnog izbornog sistema od strane zakonodavne vlasti u Republici Srpskoj i kršenje ustavnog poretka BiH, a ujedno i Dejtonskog mirovnog sporazuma.

2. Navodi podnosilaca delegata

21. Podnosioci delegati smatraju da je Izborni zakon RS suprotan odredbama čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

22. Podnosioci delegati su naveli da je u normativnoj hijerarhiji pravnih propisa Izborni zakon BiH akt više pravne snage u odnosu na entitetske izborne zakone i da entiteti ne mogu svojim propisima da preuzimaju nadležnosti koje su Izbornim zakonom BiH date CIK-u. Također, navode da, u skladu sa članom 20.11 Izbornog zakona BiH, entitetski izborni zakoni moraju biti usklađeni s državnim izbornim zakonom. Zatim su ukazali da je CIK na sjednici od 6. februara 2002. godine donio odluku kojom je na jasan, precizan i predvidljiv način propisan pravni okvir nadležnosti koje CIK dodjeljuje entitetskim izbornim komisijama. U tom pogledu, podnosioci delegati su naveli da se entitetskim izbornim komisijama ne može dati više nadležnosti nego što im je dodijeljeno Izbornim zakonom BiH i navedenom odlukom, zbog čega smatraju da je Izborni zakon RS usvojen suprotno procedurama propisanim čl. 2.21 i 20.11 Izbornog zakona BiH i Odlukom, što je za posljedicu imalo kršenje odredbi čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, podnosioci delegati smatraju da se u konkretnom slučaju radi o pokušaju protivpravnog suspendiranja ustavnog poretka države Bosne i Hercegovine i prouzrokovanja takvog stepena i intenziteta pravne nesigurnosti koji nedvosmisleno može da se smatra pokušajem izmjene nadležnosti raspodijeljenih između države Bosne i Hercegovine i entiteta, s namjerom uzurpiranja nadležnosti CIK-a i stvaranja paralelnog izbornog sistema suprotnog demokratskom karakteru države Bosne i Hercegovine.

23. Zatim, podnosioci delegati su detaljno naveli sadržaj pojedinačnih odredbi Izbornog zakona RS za koje smatraju da su protivne odredbama Izbornog zakona BiH. U tom pogledu, podnosioci delegati su ukazali da je odredba člana 9. stav (3) Izbornog zakona RS suprotna članu 1.5 stav (4) Izbornog zakona BiH i da je odredba člana 13. stav (2) Izbornog zakona RS suprotna članu 1.8 stav (1)

Izbornog zakona BiH. Zatim su naveli da je član 29. stav (1) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (2a) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (4) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (1) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (6) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (4) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (7) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (4a) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (8) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (5) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, da je član 29. stav (11) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (6) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (12) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (7) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (13) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (8) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (14) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (9) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (15) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (10) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (17) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (12) Izbornog zakona BiH, da je član 29. stav (19) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (14) Izbornog zakona BiH te da je član 29. stav (20) Izbornog zakona RS protivan članu 2.9 stav (15) Izbornog zakona BiH. Dalje, podnosioci delegati su naveli da je odredba člana 50. stav (2) Izbornog zakona RS protivna članu 3.5 stav (2) Izbornog zakona BiH, da je odredba člana 51. stav (1) Izbornog zakona RS protivna članu 3.6 stav (1) Izbornog zakona BiH, da je odredba člana 64. stav (1) Izbornog zakona RS protivna članu 4.1 stav (1) Izbornog zakona BiH, da je odredba člana 101. stav (1) Izbornog zakona RS protivna članu 5.14 stav (1) Izbornog zakona BiH, da je odredba člana 102. stav (4) Izbornog zakona RS protivna članu 5.15 stav (2) Izbornog zakona BiH, da je odredba člana 105. stav (1) Izbornog zakona RS protivna članu 5.18 stav (1) Izbornog zakona BiH, da je član 117. stav (1) Izbornog zakona RS protivan članu 5.29a stav (1) Izbornog zakona BiH te da je odredba člana 121. stav (1) Izbornog zakona RS protivna odredbi člana 6.1 stav (1) Izbornog zakona BiH.

24. Na osnovu toga, podnosioci delegati smatraju da su osporene odredbe Izbornog zakona RS protivne članu I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer nisu usklađene sa članom 20.11 Izbornog zakona BiH i da su protivne članu III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine jer tim odredbama nastoji da se izvrši protivpravna promjena raspoređenih nadležnosti. U vezi s navedenim, podnosioci smatraju i da odredba člana 243. Izbornog zakona RS, kojom je propisano da se stupanjem na snagu tog zakona neće primjenjivati odredbe Izbornog zakona BiH, predstavlja neustavan pokušaj da se aktom nižeg nivoa vlasti stavlja van snage zakon više pravne snage koji je usvojila Parlamentarna skupština, što je protivno čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

25. U vezi s navodima o kršenju člana VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, podnosioci su naveli da iz te odredbe može da se izvede načelo *stare decidis* prema kojem jednom zauzeto pravno tumačenje treba primjenjivati onako kako je odlučeno. U tom pogledu, podnosioci delegati su se pozvali na

načelo normativne hijerarhije pravnih propisa (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-1/11* od 13. jula 2012. godine, tačka 67, dostupna na www.ustavnisud.ba) i načelo poštovanja procedure usvajanja zakona (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-25/13* od 23. januara 2014. godine, tačka 41, dostupna na www.ustavnisud.ba). Zatim su ukazali da je Ustavni sud ta načela ponovio i u predmetu broj *U-4/12* (*op. cit.*) u kojem je odlučivao o ustavnosti odredbi ranije važećeg Izbornog zakona RS. Na osnovu toga, podnosioci delegati smatraju da je Narodna skupština, na osnovu člana VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, imala obavezu „da propis u istom ili sličnom sadržaju više ne usvaja“. Uprkos tome, kako je navedeno, Narodna skupština je postupila suprotno načelu presuđene stvari tako što je odredbe u članu 29. st. (4) i (6) Izbornog zakona RS, za koje je Ustavni sud u Odluci broj *U-4/12* u tač. 54. i 56–59. utvrdio da su neustavne, ponovo uvrstila i usvojila u osporenom Izbornom zakonu RS, što je protivno članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Odgovor na zahtjeve

26. Narodna skupština nije u ostavljenom roku dala odgovor na zahtjeve.

d) Izjašnjenje CIK-a

27. CIK je u izjašnjenju naveo da Izborni zakon BiH ne dopušta da entitetska komisija Republike Srpske preuzme njegove nadležnosti, što se nastojalo postići donošenjem izmjena i dopuna Izbornog zakona RS tokom 2012. godine i donošenjem osporenog Izbornog zakona RS. Zatim je naveo da nije sporno da Izborni zakon predviđa mogućnost formiranja entitetskih izbornih komisija, ali da je u članu 2.21 Izbornog zakona BiH utvrđeno da se izborne komisije formiraju u skladu s Izbornim zakonom BiH, da njihovu nadležnost utvrđuje CIK te da ta nadležnost ne smije biti nauštrb nadležnosti CIK-a. U tom pogledu, u izjašnjenju je navedeno da je CIK nadležnost entitetskih izbornih komisija utvrdio Odlukom o utvrđivanju nadležnosti izborne komisije entiteta („Službeni glasnik BiH“ broj 3/02; u daljnjem tekstu: Odluka o utvrđivanju nadležnosti). Također je navedeno da je u tački 5. Aneksa 3 Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH jasno naznačeno: „Strane su saglasne osnovati stalnu izbornu komisiju koja će biti odgovorna za provođenje budućih izbora u Bosni i Hercegovini“. CIK navodi da se iz toga jasno vidi njegova uloga kao tijela koje provodi izbore u Bosni i Hercegovini.

IV. Relevantni propisi

28. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Član I stav 2.

Bosna i Hercegovina

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Član III stav 3. tačka b)

3. Pravni poredak i nadležnosti institucija

b) Entiteti i sve njihove administrativne jedinice će se u potpunosti pridržavati ovog Ustava, kojim se stavljaју van snage zakonske odredbe Bosne i Hercegovine i ustavne i zakonske odredbe entiteta koje mu nisu saglasne, kao i odluka institucija Bosne i Hercegovine. Opšta načela međunarodnog prava su sastavni dio pravnog poretka Bosne i Hercegovine i entiteta.

Član IV stav 4. tač. a) i e)

Parlamentarna skupština

4. Ovlaštenja

Parlamentarna skupština je nadležna za:

a) Donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

[...]

e) Ostala pitanja koja su potrebna da se provedu njene dužnosti, ili koja su joj dodijeljena zajedničkim sporazumom entiteta.

Član VI stav 5.

Ustavni sud

5. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

29. **Aneks 3 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini** u relevantnom dijelu glasi:

Aneks 3

Sporazum o izborima

S ciljem promicanja slobodnih, poštenih i demokratskih izbora i postavljanja temelja reprezentativne uprave te osiguranja postupnog postizanja demokratskih ciljeva u cijeloj Bosni i Hercegovini, u skladu s odgovarajućim dokumentima Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi (OEES), Republika Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska ("strane") sporazumjele su se kako slijedi:

Član V

Stalna izborna komisija

Strane su saglasne osnovati stalnu izbornu komisiju, koja će biti odgovorna za provođenje budućih izbora u Bosni i Hercegovini.

30. **Izborni zakon Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik BiH“ br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 – odluka USBiH, 63/11 – odluka USBiH, 15/12 – rješenje USBiH, 11/13 – rješenje USBiH, 18/13, 7/14, 31/16, 1/17 – odluka USBiH, 54/17 – rješenje USBiH, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22, 24/24, 24/24 – ispravka)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu, koji glasi:

Član 1.1

Ovim zakonom uređuje se izbor članova i delegata Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine, te utvrđuju principi koji važe za izbore na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Član 1.5 st. (3), (4) i (5)

Centralna izborna komisija BiH će posebnim propisom, u skladu s ovim Zakonom, regulirati kompletan postupak glasanja u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH (postupak i rokove prijavljivanja za glasanje, imenovanje biračkih odbora, utvrđivanje broja i rasporeda biračkih mjesta i postupak provođenja izbora).

Centralna izborna komisija BiH utvrdit će broj i raspored biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH prema kriterijima iz člana 5.2 ovog Zakona.

Centralna izborna komisija BiH imenovat će biračke odbore za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH tako da se u svakom biračkom odboru osigura zastupljenost članova iz svakog konstitutivnog naroda.

Član 1.8 stav (1)

Sudije redovnih i ustavnih sudova, tužioci i njihovi zamjenici, pravobranioci i njihovi zamjenici, ombudsmeni i njihovi zamjenici, notari, policijski službenici, državni službenici, generalni revizori i zamjenici generalnog revizora u institucijama u Bosni i Hercegovini i guverner i viceguverneri Centralne banke Bosne i Hercegovine, pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, pripadnici Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, kao i diplomatski i konzularni predstavnici Bosne i Hercegovine u inozemstvu, koji imaju diplomatski status u skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, mogu se kandidirati za javnu izbornu dužnost samo ako prethodno podnesu ostavku na svoj položaj ili postupe u skladu sa zakonima kojima se regulira njihov status. Ako Centralna izborna komisija BiH utvrdi da lice iz ovog stava nije podnijelo ostavku na položaj ili nije postupilo u skladu sa zakonom kojim se regulira njegov status u periodu od ovjere kandidature do štampanja glasačkih listića, uklonit će se ime ovog lica s ovjerenih kandidatskih listi, a ako se isto utvrdi nakon štampanja glasačkih listića, takvom licu neće biti dodijeljen mandat ako ga osvoji. U postupku utvrđivanja ovih činjeničnih okolnosti, institucije su dužne dostaviti podatke iz evidencije kandidata na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, a kandidati su dužni dostaviti dokaz da su riješili svoj status.

Član 1.13

Prijava za ovjeru za učešće na izborima uključuje izjavu potpisanu od predsjednika političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata, predstavnika liste nezavisnih kandidata, registriranog udruženja, ili drugog registriranog organiziranog oblika djelovanja nacionalnih manjina i grupe od najmanje 40 građana koji imaju biračko pravo, da će se ta politička stranka, koalicija, nezavisni kandidati, registrirana udruženja, drugi organizirani oblici djelovanja nacionalnih manjina u svojim aktivnostima pridržavati Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Član 1.14

Izbori na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini održavaju se prve nedjelje u oktobru, osim ako se ovaj datum ne podudara s obilježavanjem vjerskog praznika jednog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine. Izbore koje nije moguće održati prve nedjelje u oktobru, zbog podudaranja s vjerskim praznikom, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine zakazuje za nedjelju nakon prve nedjelje u oktobru koja se ne podudara s vjerskim praznikom.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine raspisuje izbore u skladu s ovim zakonom, obavještava sve nadležne organe na svim nivoima vlasti i javnost o datumu održavanja izbora najmanje sto pedeset (150) dana prije održavanja izbora, osim ako odredbama Poglavlja 14 ovog zakona nije drugačije određeno.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine objavljuje datume izbora za sve nivoe vlasti u "Službenom glasniku BiH", u službenim glasilima entiteta i "Službenom glasniku Brčko Distrikta" i sredstvima javnog informiranja.

Član 2.21

Izborne komisije entiteta formiraju se prema zakonu entiteta, a u skladu s ovim zakonom. Njihovu nadležnost utvrđuje Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u skladu s ovim zakonom.

Način izbora i sastav svih drugih izbornih komisija utvrđuje se zakonom entiteta, a u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 2.9

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je nezavisan organ koji podnosi izvještaj neposredno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čije ovlasti iz nje proizilaze. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine:

1. koordinira, nadgleda i regulira zakonitost rada svih izbornih komisija i biračkih odbora u skladu s ovim zakonom;

2. donosi administrativne propise za provedbu ovog zakona;

2.a donosi odluku o održavanju neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, propisanih ovim zakonom;

[...]

4. odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska za teritoriju Bosne i Hercegovine;

[...]

5. ovjerava političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidate za učešće na svim nivoima neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;

6. potvrđuje i ovjerava kandidatske liste i kandidate za sve nivoe neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom;

7. odgovorna je za pravovremeno štampanje, distribuciju i sigurnost glasačkih listića i obrazaca za neposredne izbore na svim nivoima u Bosni i Hercegovini;

8. donosi bliže propise i odgovorna je za blagovremenu nabavku, distribuciju i sigurnost izbornih tehnologija, te druge odgovarajuće tehničke opreme za neposredne izbore na svim nivoima vlasti u BiH i donosi podzakonske akte u vezi s instalacijom i korištenjem izbornih tehnologija;

[...]

10. utvrđuje sadržaj i formu glasačkih listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;

11. utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom, ovjerava da su ti izbori provedeni u skladu s ovim zakonom i objavljuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom;

[...]

16. donosi odluku o prestanku mandata izabranog zvaničnika na svim nivoima neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom, a vodi i prethodni postupak, gdje je potrebno, o utvrđivanju činjeničnog stanja (u slučaju kada je izabrani zvaničnik podnio ostavku, da je to učinio svojom voljom);

[...]

Član 3.5 stav (2)

Centralna izborna komisija BiH vodi Centralni birački spisak za teritoriju Bosne i Hercegovine na osnovu evidencije nadležnog državnog organa koji vodi registar

građana Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Član 3.6 stav (1)

Centralna izborna komisija BiH odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska.

Član 4.1

Da bi učestvovali na izborima, političke stranke, nezavisni kandidati, koalicije i liste nezavisnih kandidata ovjeravaju se kod Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

Član 5.14 stav (1)

Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled, sadržaj, svojstva i karakteristike glasačkog listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini.

Član 5.15

Glasački listić sadrži samo sljedeće podatke:

- 1. datum izbora;*
- 2. naziv organa za koji se vrši izbor;*
- 3. nazive političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i imena nezavisnih kandidata s oznakom "nezavisni kandidat", po redoslijedu utvrđenom na zbirnoj listi žrijebanjem provedenim kako bi se odredio njihov redoslijed na glasačkom listiću, kao i imena svih kandidata na listama; i*
- 4. uputstvo o načinu ispunjavanja glasačkog listića.*
- 5. uputstvo glasaču za korištenje izbornih tehnologija koje utiču na način glasanja.*

Za svaku političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata i nezavisnog kandidata, žrijebanjem se izvlači broj, kako bi se odredio njihov redoslijed na glasačkom listiću. Broj dobijen žrijebanjem koristi se za određenu političku stranku ili koaliciju za svaki nivo izbora za koji se ta politička stranka ili koalicija pojavljuje na glasačkom listiću. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine objavljuje mjesto, datum i vrijeme održavanja žrijebanja za redoslijed na glasačkom listiću. Predstavnici političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih

kandidata, nezavisnih kandidata i drugi akreditirani posmatrači mogu prisustvovati žrijebanju.

Član 5.18

Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska zato što se birač registrirao da glasa izvan zemlje, a vratio se da glasa lično u Bosni i Hercegovini, njegovo ime dodaje se na poseban obrazac koji sadrži sve podatke kao i izvod iz Centralnog biračkog spiska. Birač se potpisuje na izvod i ima pravo glasati nepotvrđenim - kovertiranim glasačkim listićem, u skladu s odredbama ovog zakona.

Lične isprave birača zadržavaju se dok birač ne vrati nepotvrđeni - kovertirani glasački listić u zapečaćenoj koverti. Birač stavlja svoj glasački listić u posebnu kovertu, na kojoj će se naznačiti podaci na osnovu kojih se može provjeriti njegovo biračko pravo. Koverta će biti zapečaćena prije nego što je birač ubaci u glasačku kutiju. Poslije zatvaranja biračkog mjesta i poslije otvaranja glasačkih kutija, u skladu s odredbama ovog zakona, birački odbor broji nepotvrđene - kovertirane glasačke listiće iz glasačke kutije i zapisuje dobijeni broj u zapisnik o radu biračkog odbora, te pakuje i dostavlja sve zapečaćene kovertu općinskoj izbornoj komisiji. Općinska izborna komisija proslijeđuje Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine pakete zapečaćenih koverti sa svih biračkih mjesta u toj općini. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine potvrđuje da se taj birač registrirao da glasa izvan zemlje, kao i biračko pravo tog birača prije nego što se otvori koverta i prije nego što glasački listić bude prebrojan. Ako ne može biti potvrđeno da se taj birač registrirao za glasanje van zemlje i da ima biračko pravo, koverta se ne otvara, niti se broji.

Član 5.29a

Centralna izborna komisija BiH objavljuje preliminarne, nezvanične i nekompletne rezultate izbora za sve nivoe vlasti za koje se izbori održavaju, po sljedećem rasporedu:

- a) prve rezultate u 24.00 sata na dan izbora,*
- b) dva puta u toku naredna 24 sata,*
- c) u narednih pet dana svaka 24 sata,*

d) narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.

Član 6.1

Zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije i Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine.

Član 20.11

Entiteti usklađuju svoje zakone i propise s ovim zakonom u roku od četrdeset pet (45) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

31. **Odluka o utvrđivanju nadležnosti Izborne komisije entiteta** („Službeni glasnik BiH“ broj 3/02) u relevantnom dijelu glasi:

I

Izborna komisija entiteta, ustanovljena na osnovu Izbornog zakona entiteta, nadležna je obavljati sljedeće poslove:

- 1. Starati se o pravilnoj primjeni Izbornog zakona entiteta i Izbornog zakona Bosne i Hercegovine;*
- 2. Osigurati da svi zahtjevi za ovjeru učešća u izboru predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, poslanika Narodne skupštine Republike Srpske, Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH i kantonalnih skupština, budu sastavljeni u skladu s Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine i dostavljati ih na odobrenje Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine;*
- 3. Predlagati budžet za provedbu izbora za nivo za koji je nadležan entitet, u skladu sa članom 1.2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine;*
- 4. Akreditirati ovjerenu političku stranku, koaliciju, listu neovisnih kandidata ili neovisnog kandidata kao posmatrača u izornoj jedinici u kojoj se ta politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidati kandidiraju;*
- 5. Izdati akreditacije za posmatrača koji nadgledaju rad izbornih komisija entiteta;*
- 6. Utvrditi visinu naknade članovima izbornih komisija i članovima biračkih odbora;*
- 7. Obavljati i druge poslove, po zahtjevu Izborne komisije Bosne i Hercegovine.*

II

Ukoliko Izborni zakon entiteta utvrdi nadležnost Izborne komisije entiteta koja je u suprotnosti s ovom odlukom, primjenjivat će se ova odluka.

32. **Izborni zakon Republike Srpske** („Službeni glasnik RS“ broj 61/24) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1. stav (1)

(1) Ovim zakonom uređuju se izbor i imenovanje poslanika Narodne skupštine Republike Srpske i delegata Vijeća naroda Republike Srpske, predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, odbornika skupštine grada, odbornika skupštine općine, izbor i opoziv gradonačelnika grada i načelnika općine, izbor članova savjeta mjesne zajednice, imenovanje organa za provođenje izbora, zaštita izbornog prava, pravila ponašanja u izbornoj kampanji, finansiranje izborne kampanje, kao i druga pitanja od značaja za provođenje ovoga zakona.

Član 9. stav (3)

(3) Republička izborna komisija utvrdit će broj i raspored biračkih mjesta u diplomatsko konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine prema kriterijima iz člana 88. ovoga zakona.

Član 13. st. (1) i (2)

(1) Sudije redovnih i ustavnih sudova, tužioci i njihovi zamjenici, pravobranioци i njihovi zamjenici, ombudsmeni i njihovi zamjenici, članovi sudova/domova/savjeta za ljudska prava, notari, policijski službenici, glavni revizori i zamjenici glavnog revizora u institucijama Republike Srpske i Bosne i Hercegovine i guverner i viceguverneri Centralne banke Bosne i Hercegovine, pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, pripadnici Obavještajno bezbjednosne agencije Bosne i Hercegovine, kao i diplomatski i konzularni predstavnici BiH u inozemstvu, koji imaju diplomatski status u skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima (iz 1961. godine), mogu se kandidirati za javnu izbornu funkciju samo ako prethodno podnesu ostavku na tu funkciju ili postupe u skladu sa zakonima koji reguliraju njihov status.

(2) Ako Republička izborna komisija utvrdi da lice iz stava 1. ovog člana nije podnijelo ostavku na funkciju ili nije postupilo u skladu sa zakonom kojim se regulira njegov status u periodu od ovjere kandidature do štampanja glasačkih listića izvršit će se uklanjanje imena ovog lica sa ovjerenih kandidatskih listi, a ako se isto utvrdi nakon štampanja glasačkih listića, takvom licu neće biti dodijeljen mandat ako ga osvoji.

Član 18.

Prijava za ovjeru za učestvovanje na izborima uključuje izjavu, potpisanu od predsjednika političke stranke, koalicije ili neovisnog kandidata, da će se ta politička stranka, koalicija ili neovisni kandidat u svojim aktivnostima pridržavati Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Ustava Republike Srpske, a čiji sadržaj Republička izborna komisija utvrđuje uputstvom.

Član 19. st. od (1) do (3)

(1) Izbori na republičkom i lokalnom nivou održavaju se prve nedjelje u oktobru, osim ako se ovaj datum ne podudara s obilježavanjem vjerskog praznika jednog od konstitutivnih naroda Republike Srpske.

(2) Izборе koje nije moguće održati prve nedjelje u oktobru, zbog podudaranja s vjerskim praznikom, Republička izborna komisija zakazuje za nedjelju nakon prve nedjelje u oktobru koja se ne podudara sa vjerskim praznikom.

(3) Republička izborna komisija raspisuje izbore u skladu s ovim zakonom, obavještava sve nadležne organe i javnost o datumu održavanja izbora najmanje 150 dana prije održavanja izbora, osim ako odredbama Glave XV. ovog zakona nije drugačije određeno.

Član 29.

Republička izborna komisija:

1) donosi odluku o održavanju neposrednih izbora u Republici Srpskoj, propisanih ovim zakonom,

2) donosi podzakonske akte za provođenje ovog zakona,

[...]

4) koordinira, nadgleda i regulira zakonitost rada gradskih, odnosno općinskih izbornih komisija i biračkih odbora u skladu s ovim zakonom,

[...]

6) odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Biračkog spiska za teritoriju Republike Srpske,

7) obezbjeđuje statističke evidencije razvrstane po polu, starosti, razvrstani po izbornim jedinicama za svaki dio izbornog procesa,

8) ovjerava političke stranke, koalicije, liste neovisnih kandidata i neovisne kandidate za učestvovanje na republičkom i lokalnom nivou vlasti za neposredne izbore u Republici Srpskoj,

9) donosi propise i odgovorna je za pravovremenu distribuciju i bezbjednost primijenjene izborne tehnologije na biračkom mjestu i centrima za brojanje tj. opreme za elektronsko brojanje glasačkih listića-optičkih skenera glasačkih listića, elektronske identifikacije glasača tj. čitača otisaka prstiju, bezbjednosnih kamera i druge odgovarajuće tehničke opreme i izbornog materijala za provođenje izbora iz nadležnosti Republičke izborne komisije,

[...]

11) potvrđuje i ovjerava kandidatske liste i kandidate za sve nivoe neposrednih i posrednih izbora u Republici Srpskoj obuhvaćenih ovim zakonom,

12) odgovorna je za pravovremeno štampanje, distribuciju i bezbjednost glasačkih listića i obrazaca za neposredne izbore na oba nivoa vlasti u Republici Srpskoj,

13) utvrđuje sadržaj i formu glasačkih listića za oba nivoa vlasti za neposredne izbore u Republici Srpskoj,

14) utvrđuje i potvrđuje rezultate neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom i ovjerava da su ti izbori provedeni u skladu sa ovim zakonom i upućuje na objavu "Službenom glasniku Republike Srpske" rezultate neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom,

15) izdaje uvjerenje licima koja su dobila mandat na oba nivoa vlasti neposrednih i posrednih izbora u Republici Srpskoj obuhvaćenih ovim zakonom,

[...]

17) upućuje na objavu u "Službenom glasniku Republike Srpske" propise i izborne rezultate neposrednih i posrednih izbora u Republici Srpskoj obuhvaćenih ovim zakonom, informacije za birače, te ostale informacije neophodne za provođenje ovog zakona,

18) obavlja sve izborne aktivnosti za izbor predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske i poslanika Narodne skupštine Republike Srpske,

19) donosi odluku o prestanku mandata izabranog funkcionera na republičkom i lokalnom nivou vlasti, a kada je potrebno, utvrđuje da li je izabrani funkcioner koji je podnio ostavku, to učinio svojom voljom,

20) provjerava odluku nadležnog organa o prestanku mandata izabranog zvaničnika opozivom, kako bi se obezbijedilo da je mandat izabranog zvaničnika prestao u skladu s ovim zakonom,

21) podnosi godišnji izvještaj Narodnoj skupštini Republike o provođenju izbora u Republici Srpskoj, provođenju ovog zakona i inicira njegove izmjene,

22) donosi opće akte za opoziv gradonačelnika i načelnika općine, nadzire postupak opoziva i odgovara za zakonito provođenje tog postupka,

23) pruža stručnu pomoć skupštini općine, odnosno grada i organima za provođenje postupka za opoziv,

24) donosi akte kojima se utvrđuju kriteriji za raspodjelu sredstava za finansiranje izborne kampanje,

25) donosi akte kojima uređuje unutrašnju organizaciju i način svog rada, na koje saglasnost daje Narodna skupština Republike Srpske i

26) obavlja sve druge poslove utvrđene zakonom.

Član 50. stav (2)

(2) Republička komisija vodi Birački spisak za teritoriju Republike Srpske na osnovu evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova u skladu sa zakonima koji reguliraju predmetnu oblast, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 51. stav (1)

(1) Republička izborna komisija odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Biračkog spiska.

Član 64.

Da bi učestvovali na izborima, političke stranke, neovisni kandidati, koalicije i liste neovisnih kandidata ovjeravaju se kod Republičke izborne komisije.

Član 101. stav (1)

(1) Republička izborna komisija utvrđuje formu i sadržaj glasačkog listića pravilnikom za republički i lokalni nivo vlasti neposrednih izbora u Republici Srpskoj.

Član 102. stav (4)

(4) Republička izborna komisija objavljuje mjesto, datum i vrijeme održavanja žrijebanja za redoslijed na glasačkom listiću.

Član 105. stav (1)

(1) Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Biračkog spiska zato što se birač registrirao u Birački spisak da glasa u inozemstvu, a vratio se da glasa osobno u Republiku Srpsku, njegovo ime dodaje se na poseban obrazac koji sadrži sve podatke kao i izvod iz Biračkog spiska.

Član 117.

Republička izborna komisija objavljuje preliminarne, nezvanične i nekompletne rezultate izbora za nivo vlasti za koji se izbori održavaju, po sljedećem rasporedu:

- 1) prve rezultate u 24.00 sata na dan izbora,*
- 2) dva puta u toku naredna 24 sata,*
- 3) u narednih pet dana svaka 24 sata,*
- 4) narednih dana svakih 48 sati, sve do objave konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.*

Član 121.

Zaštitu izbornog prava obezbjeđuju izborne komisije i Vrhovni sud Republike Srpske.

Član 240. stav (1)

(1) Republička izborna komisija će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o provođenju procedure javnog konkursa za izbor članova gradske, odnosno općinske izborne komisije iz člana 35. stav 6. ovog zakona,*
 - 2) Pravilnik o rokovima i načinu za zaključivanje i potvrđivanje konačnog Biračkog spiska i rokovima za dostavljanje podataka o promjenama u evidencijama raseljenih lica i evidenciji državljana koji glasaju u inozemstvu iz člana 51. stav 6. ovog zakona,*
 - 3) Pravilnik o radu Centra za birački spisak iz člana 53. stav 5. ovog zakona,*
 - 4) Pravilnik o formi i sadržaju izvoda iz Biračkog spiska iz člana 55. stav 3. ovog zakona,*
- [...].*

Član 241.

Skupština jedinice lokalne samouprave će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijeti odluku o postupku organizacije i provođenja izbora za članove Savjeta mjesnih zajednica, te pitanja sazivanja i konstituiranja Savjeta mjesnih zajednica.

Član 242.

- (1) Za provođenje lokalnih izbora 2024. godine neće se primjenjivati rokovi iz člana 19. stav 3, člana 69 st. 1. i 2, člana 72. st. 1. i 2, člana 74. st. 3. i 4, člana 77. st. 2. i 3, člana 83. st. 1. i 2, člana 84. stav 2, člana 85. stav 2. i člana 88. stav 2. ovog zakona.*
- (2) Republička izborna komisija odlukom utvrđuje rokove za provođenje lokalnih izbora 2024. godine.*

Član 243.

Stupanjem na snagu ovog zakona neće se primjenjivati odredbe Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02 - ispravka, 4/04, 20/04, 25/05, 77/05, 11/06, 24/06, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 - odluka Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine, 63/11 - odluka Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine 18/13, 7/14, 31/16, 54/17 - odluka Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22) koje uređuju izbor i imenovanje poslanika Narodne skupštine Republike Srpske, delegata Vijeća

naroda Republike Srpske, predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, odbornika skupštine grada, odbornika skupštine općine, gradonačelnika grada, načelnika općine, imenovanje organa za provođenje izbora za zakonodavni, predstavničke i izvršne organe vlasti u Republici Srpskoj, učestvovanje pripadnika nacionalnih manjina u izborima za lokalni nivo, zaštita izbornog prava u Republici Srpskoj, pravila ponašanja u izbornoj kampanji i finansiranje izborne kampanje u Republici Srpskoj, kao i druge odredbe navedenog zakona koje se odnose na izbore za zakonodavne, predstavničke i izvršne organe vlasti u Republici Srpskoj.

V. Dopustivost

33. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.a) Ustava BiH i člana 19. Pravila Ustavnog suda.

34. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

35. Zahtjeve za ocjenu ustavnosti podnijeli su prvi zamjenik predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine i jedna četvrtina delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine, što znači da su zahtjeve podnijeli ovlašteni subjekti u smislu člana VI/3.a) Ustava BiH. Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevima traži ocjena ustavnosti Izbornog zakona RS, iz čega slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje.

36. Stoga, imajući u vidu odredbe člana VI/3.a) Ustava BiH i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da su zahtjevi dopustivi zato što su ih podnijeli ovlašteni subjekti.

Također, ne postoji nijedan formalni razlog iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg zahtjevi ne bi bili dopustivi.

VI. Meritum

37. Podnosioci zahtjeva navode da osporeni zakon nije u skladu s odredbama čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnosioci zahtjeva tvrde da su Izbornim zakonom RS regulirana pitanja koja su već regulirana Izbornim zakonom BiH, te da osporeni zakon većinu tih pitanja regulira na očigledno drugačiji način jer oduzima ovlaštenja CIK-u kao državnoj instituciji nadležnoj za provođenje izbora na svim nivoima vlasti. Zbog toga, podnosilac Zvizdić smatra da je Izborni zakon RS u cijelosti neustavan, dok podnosioci delegati smatraju da su određene odredbe Izbornog zakona RS neustavne.

38. Imajući u vidu suštinu navoda iz zahtjeva, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju pokreću pitanja usklađenosti osporenog zakona s odredbama čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi već zauzeo jasan stav o ustavnoj obavezi poštovanja državnih zakona. Tako je u Odluci broj U-14/04 Ustavni sud istakao da „donošenje entitetskih zakona oprečno proceduri koja je propisana državnim zakonima pokreće pitanje ustavnosti takvih zakona u smislu odredbi člana III/3.b) Ustava BiH, te da se obaveze koje nameću državni zakoni moraju poštovati“ (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-14/04* od 29. oktobra 2010. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 23/05). Taj stav Ustavni sud je reafirmirao i u Odluci broj U-2/11 (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-2/11* od 27. maja 2011. godine, tačka 52, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 99/11).

39. Ustavni sud je navedeni stav reafirmirao i u Odluci broj U-4/12 (*op. cit.*, tačka 43) koja se odnosila na pitanje mogućnosti da Narodna skupština donosi izmjene i dopune Izbornog zakona RS koje bi bile u suprotnosti s Izbornim zakonom BiH. U toj odluci Ustavni sud je zaključio „[...] da je neprijeporno da Izborni zakon BiH predstavlja 'odluku institucija Bosne i Hercegovine' u smislu člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te da se tim zakonom, između ostalog, utvrđuju načela na kojima moraju biti zasnovani izborni zakoni i propisi na ostalim nivoima vlasti [...]“. U tom pogledu, Ustavni sud je, ispitujući ustavnost pobijanog zakona u svjetlu poštovanja obaveza i načela utvrđenih Izbornim zakonom BiH, razmotrio da li postoji nadležnost Narodne skupštine da regulira određena pitanja koja su vezana za izborni proces i da li osporene odredbe Izbornog zakona RS slijede načela Izbornog zakona BiH. Ustavni sud je zaključio da je za donošenje odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona RS, koje su se ticale sastava i stručne spreme članova te pozicije predsjednika Izborne komisije Republike Srpske (u daljnjem tekstu: IKRS), kao i utvrđivanja

višečlanih izbornih jedinica, postojala nadležnost entitetskog zakonodavca da ta pitanja uredi entitetskim zakonom. Zatim je zaključio da te odredbe nisu oprečne načelima utvrđenim Izbornim zakonom BiH, zbog čega se tim odredbama ne pokreću pitanja njihove ustavnosti u odnosu na član III/3.b), a samim tim ni u odnosu na član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine (*ibid.*, tač. 46–52. i 60–54). S druge strane, Ustavni sud je, razmatrajući pitanje nadležnosti IKRS-a da nadzire rad gradskih i općinskih izbornih komisija i biračkog odbora i ovlaštenja IKRS-a da kontrolira rad Centra za birački spisak, te obavezivanja općinskih komisija da objedinjene rezultate izbora sa svih biračkih mjesta dostavljaju i IKRS-u i CIK-u, zaključio da je tim odredbama prekršeno ustavno načelo prema kojem su entiteti i druge administrativne jedinice u Bosni i Hercegovini dužni da se pridržavaju, između ostalog, i „odluka institucija Bosne i Hercegovine“, zbog čega su te odredbe oprečne članu III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i načelu vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, Ustavni sud je u tač. 54. i 55. te odluke naglasio:

„54. [...] Ustavni sud opaža kako Izbornim zakonom BiH nije predviđena bilo kakva uloga drugih izbornih komisija u provođenju ovih ovlaštenja CIK-a, niti mogućnost CIK-a da ova ovlaštenja prenese na bilo koju drugu izbornu komisiju. Dalje, Ustavni sud ukazuje kako je članom 2.21 Izbornog zakona BiH propisana isključiva mjerodavnost CIK-a da utvrdi mjerodavnost izbornih komisija entiteta, a da su entiteti, na osnovu člana 20.11 Izbornog zakona BiH, bili dužni da svoje zakone i propise usklade s Izbornim zakonom BiH. Dalje, Ustavni sud ukazuje kako je na osnovu odredbe člana 2.21 Izbornog zakona BiH CIK donio Odluku o utvrđivanju mjerodavnosti izborne komisije entiteta, kojom je decidirano propisano koje mjerodavnosti imaju entitetske izborne komisije. Također, navedenom odlukom je propisano da će, u slučaju da izborni zakoni entiteta 'utvrde mjerodavnost Izborne komisije entiteta koja je oprečna ovoj odluci', primjenjivati navedenu odluku.

55. Imajući u vidu [...] da entiteti (ili druge administrativne jedinice Bosne i Hercegovine) moraju poštovati obaveze koje im se nalažu zakonima koje su donijele institucije Bosne i Hercegovine (*op. cit.*, U-14/04 i U-2/11), Ustavni sud smatra kako pobijanim zakonom ne može da se propiše mogućnost preuzimanja bilo kojih ovlaštenja CIK-a, niti entitetskim zakonom može da se propiše mogućnost CIK-a da određena svoja ovlaštenja prenese na druge izborne komisije zato što takva mogućnost nije eksplicitno propisana Izbornim zakonom BiH, jedinim aktom koji može da propisuje mjerodavnosti i ovlaštenja CIK-a, niti je

propisana Odlukom o utvrđivanju mjerodavnosti izborne komisije entiteta koju je CIK donio na osnovu ovlaštenja koja su mu data članom 2.21 Izbornog zakona BiH.“

40. Vraćajući se na zahtjeve za ocjenu ustavnosti koji su predmet ovog postupka, Ustavni sud najprije podsjeća da je Izborni zakon BiH donesen na osnovu Aneksa 3 Općeg okvirnog sporazuma za mir pod naslovom „Sporazum o izborima“. Naime, taj aneks je regulirao pitanje organiziranja i održavanja prvih poslijeratnih izbora, a načela i standardi fer i demokratskih izbora koji su sadržani u tom aneksu predstavljaju osnov za usvajanje Izbornog zakona BiH, s kojim moraju biti usklađeni entitetski izborni zakoni. Nužno je naglasiti da su se u članu V Aneksa strane saglasile „[...] osnovati stalnu izbornu komisiju koja će biti odgovorna za provođenje budućih izbora u Bosni i Hercegovini“. Prema tome, Ustavni sud naglašava da je time što je Parlamentarna skupština donijela Izborni zakon BiH, te njegovim stupanjem na snagu i osnivanjem CIK-a kao tijela koje je odgovorno za organiziranje i provođenje izbora uspostavljen jedinstven pravni sistem i institucionalni okvir za neposredne izbore za sve nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini. To proizlazi kako iz sadržaja člana 1.1 tako i iz drugih odredbi Izbornog zakona BiH.

41. Takav zakonodavni okvir, kako je to već ukazano, u čl. 2.21 i 20.13 Izbornog zakona BiH omogućava donošenje entitetskih zakona. Međutim, taj okvir istovremeno uspostavlja ograničenje da entitetskim zakonima može biti reguliran samo način izbora i sastav izbornih komisija i formiranje višečlanih izbornih jedinica, što su pitanja za koja postoji izričito ovlaštenje propisano Izbornim zakonom BiH. Također, iz člana 2.21 stav (1) Izbornog zakona BiH proizlazi da entitetski zakonodavci ne mogu odlučivati o nadležnostima entitetskih izbornih komisija jer nadležnost tih komisija utvrđuje CIK u skladu s tim zakonom. CIK je nadležnosti tih komisija regulirao donošenjem Odluke o utvrđivanju nadležnosti kojom je u članu II propisano: „Ukoliko Izborni zakon entiteta utvrdi nadležnost entitetske Izborne komisije, koja je u suprotnosti s ovom odlukom, primjenjivat će se ova odluka.“ Osim toga, Ustavni sud naglašava da je u članu 20.11 Izbornog zakona BiH ustanovljena obaveza entiteta da moraju uskladiti svoje zakone i propise s Izbornim zakonom BiH. Dakle, iz sadržaja navedenih odredbi jasno proizlazi da Narodna skupština nema ustavnu nadležnost da donosi propise o bilo kojim drugim pitanjima provođenja neposrednih izbora u tom entitetu van odredbi Izbornog zakona BiH i Odluke o utvrđivanju nadležnosti kao odluka institucija BiH.

42. Ustavni sud zapaža da iz sadržaja odredbi čl. 1, 9, 13, 18, 19, 29, 50, 51, 64, 101, 102, 105, 117, 121. i 241. Izbornog zakona RS, na koje su ukazali podnosioci delegati, proizlazi da je Narodna skupština tim odredbama regulirala pitanja koja se odnose na: mogućnost glasanja u inozemstvu; mogućnost kandidiranja nosilaca pravosudnih i drugih nespojivih dužnosti; nadležnosti izborne

komisije; raspisivanje i zakazivanje izbora; izgled, sadržaj, svojstva i karakteristike glasačkog listića; vođenje biračkih spiskova; ovjeravanje za učešće na izborima političkih stranaka, nezavisnih kandidata, koalicija i listi nezavisnih kandidata; ždrijebanja za redoslijed na glasačkom listiću; objave rezultata izbora; zaštitu izbornog prava i druga pitanja od značaja za izborni proces. Također, iz navedenih zakonskih odredbi proizlazi da je Izbornim zakonom RS za sva ta pitanja propisana nadležnost Republičke izborne komisije i drugih entitetskih organa, dok je članom 243. Izbornog zakona RS izričito propisano da danom stupanja na snagu tog zakona u RS prestaju da važe odredbe Izbornog zakona BiH koje se, između ostalog, odnose na provođenje neposrednih izbora u Republici Srpskoj. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da su ta pitanja već regulirana odredbama čl. 1.5, 1.8, 2.21, 2.9, 3.5, 3.6, 4.1, 5.14, 5.15, 5.18, 5.29a i 6.1 Izbornog zakona BiH i da je nadležnost za provođenje tih pitanja isključivo povjerena CIK-u. Također, Ustavni sud ukazuje da je u Odluci broj U-4/12 utvrdio da su neustavne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona RS kojima su bila regulirana pitanja mjerodavnosti IKRS-a da nadzire rad gradskih i općinskih izbornih komisija i biračkog odbora i ovlaštenja IKRS-a da kontrolira rad Centra za birački spisak, te obavezivanja općinskih komisija da objedinjene rezultate izbora sa svih biračkih mjesta dostavljaju i IKRS-u i CIK-u (*op. cit.*, tač. 54. i 56–59).

43. Kod takvog stanja stvari, za Ustavni sud je očito da osporeni zakon nije donesen s ciljem usklađivanja Izbornog zakona RS s odredbama Izbornog zakona BiH u smislu člana 20.11 tog zakona jer se odredbe osporenog zakona ne odnose „na način izbora i sastav izbornih komisija“ u smislu člana 2.21 Izbornog zakona BiH, niti na utvrđivanje višečlanih izbornih jedinica u smislu člana 20.13 Izbornog zakona BiH. U suštini, osporenim zakonom koji je donijela Narodna skupština RS ponavlja se tekst odredbi Izbornog zakona BiH i, bez bilo kakvog ustavnog ovlaštenja, nadležnost za provođenje izbora na teritoriji entiteta Republike Srpske se povjerava Republičkoj izbornoj komisiji.

Na taj način se, suprotno procedurama propisanim odlukama institucija BiH odnosno Izbornim zakonom BiH i Odlukom o utvrđivanju nadležnosti, nastoji uspostaviti paralelan sistem za provođenje izbora delegata Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, izbora za zakonodavne, predstavničke i izvršne organe vlasti u Republici Srpskoj, kao i lokalnih izbora u Republici Srpskoj.

44. Ustavni sud naročito ukazuje da Narodna skupština nema nadležnost da članom 243. Izbornog zakona RS stavi van pravne snage propise koje je donijela Parlamentarna skupština u izvršavanju svojih nadležnosti. U tom pogledu, Ustavni sud podsjeća da je u Odluci o dopustivosti i meritumu broj U-2/22 naglasio da „jedini način prestanka djelovanja navedenih zakona kao odluka donesenih u institucijama BiH mogu biti nove odluke institucija Bosne i Hercegovine, što podrazumijeva da sve

dok su zakoni kao odluke institucija BiH na pravnoj snazi entiteti su dužni da ih poštuju i nemaju nadležnost za usvajanje bilo kakvih zakonodavnih aktivnosti u tim oblastima“ (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-2/22 od 26. maja 2022. godine, tačka 91, dostupna na www.ustavnisud.ba). Prema tome, imajući u vidu nesporen sadržaj Izbornog zakona BiH, sadržaj osporenog zakona kojim se preuzimaju nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, kao i nespornu praksu Ustavnog suda, jasno je da u Ustavu Bosne i Hercegovine ne postoje odredbe na osnovu kojih bi se mogla opravdati ustavnost osporenog zakona koji je donijela Narodna skupština.

45. Polazeći od toga da je iz sadržaja Izbornog zakona RS očigledno da se *ratio* donošenja tog zakona nije sastojao u potrebi za usklađivanjem s odredbama Izbornog zakona BiH i Odlukom o utvrđivanju nadležnosti, te da je protivan Izbornom zakonu BiH, Ustavni sud smatra da je Izborni zakon RS koji je donijela Narodna skupština u cijelosti neustavan jer je protivan Izbornom zakonu BiH kao „odluci institucija BiH“. Prema načelu vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, entiteti su dužni da poštuju zakone na nivou Bosne i Hercegovine. Osim toga, prema članu III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, entiteti su dužni da poštuju odluke institucija Bosne i Hercegovine, kao i načelo iz člana VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine prema kojem su odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće.

46. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da je donošenjem osporenog zakona Narodna skupština postupila suprotno čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, zbog čega je taj zakon u cjelini suprotan čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava BiH.

47. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa članom 61. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da Izborni zakon RS prestaje da važi od dana objavljivanja tog zakona u „Službenom glasniku Republike Srpske“ („Službeni glasnik RS“ broj 61/24).

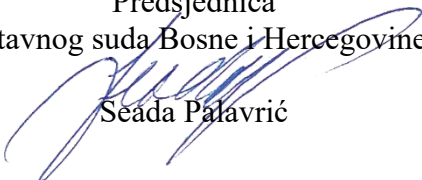
VII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje da Izborni zakon RS koji je donijela Narodna skupština nije u skladu sa čl. I/2, III/3.b) i VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine zbog toga što je donošenjem tog zakona prekršeno ustavno načelo vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine prema kojem su entiteti dužni da poštuju zakone na nivou Bosne i Hercegovine, a prema članu III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine dužni su da poštuju „odluke institucija Bosne i Hercegovine“, kao i načelo iz člana VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine prema kojem su odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće.

49. Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj U-12/24 od 24. jula 2024. godine.

50. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (1), (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

51. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Seada Palavrić